

Posnetek z okrogle mize.

Foto: n. n., Beograd, november 2007

da gre za rekonstrukcije. Gre torej za neke vrste folklorizem v etnografskem filmu, ki ga beograjski festival pravzaprav izdatno spodbuja. Trend bi vsekakor zaslužil etnološko obravnavo; seveda se z njim srečujemo tudi v Sloveniji. Vse zgoraj navedene zvrsti so bile zastopane v vseh treh festivalskih kategorijah, poleg tega so v isti sekciji tekmovali težko primerljivi filmi. V amatersko sekcijo so na primer avtorji prijaviли zelo različne filme, od resnično amaterskih do zelo kakovostnih izdelkov, ker nekateri amaterstvo opredeljujejo glede na tehnično kakovost filma, drugi glede na filmsko izobrazbo avtorja, tretji pa glede na strokovno izobrazbo v etnologiji oziroma antropologiji. Z vidika etnografskega filma je vprašljivo tudi poudarjanje estetskega, medijskega vidika, kar se je pokazalo pri zmagovalcu 15. festivala (na slovesnem odprtju festivala namreč pokažejo prvonagrajeni film prejšnje festivalske izdaje) – romunskem filmu *Fire from beyond*, ki prikazuje obredja, povezana s kultom mrtvih, vendar o vsebini in pomenu kulta izvemo relativno malo. Tega problema se zavedajo tudi nekateri strokovni sodelavci festivala – žirija, ki so jo sestavljali etnolog, antropolog, etnomuzikolog, režiser in filmski kritik, je v svojem poročilu podala več predlogov, kako jasneje definirati sekcije in nagrade.

Strokovni vrhunec festivala je bila okrogla miza o izobraževanju v vizualni antropologiji. Teze zanjo je pripravil Naško Križnar, ki je teden prej z dobrimi rezultati vodil delavnico za beograjske študente etnologije in na prisotne naslovil vrsto vprašanj: Česa naj se nauči etnolog, antropolog, preden se loti filma? Kaj bi morali profesionalni snemalci, režiserji in montažerji vedeti o naravi etnografskega filma, njegovem bistvu, funkcijah in vizijah? Je to praktično, teoretično ali medijsko znanje in kje ga zainteresirani lahko pridobijo? Je tudi festival način izobraževanja? Seveda so se vsi strinjali, da je izobraževanje nadvse pomembno, so pa filmarji priporočali predvsem izobraževanja s področja medija, etnologije pa so poudarjali praktična, teoretična in metodološka znanja vizualne etnologije/antropologije, ki so potrebna za izdelavo filmov ter za analizo in vrednotenje vizualnih izdelkov. Beograjčani vztrajajo na nujnosti dialoga med strokovnimi in

filmskimi delavci. Prisotni so ocenili, da festival s selekcijo in še posebno z nagradami močno določa lokalne, regionalne in nacionalne smernice, saj avtorji pogosto proizvajajo nagrjenim filmom podobne vsebine in izdelke. Križnar je celo predlagal ukinitve festivalskih nagrad, vendar se organizatorji zavedajo, da so nagrade magnet za avtorje. Okrogle mize se je udeležilo okoli 50 etnologov in filmarjev predvsem iz Srbije in držav z območja nekdanje Jugoslavije, zato je potekala v srbsčini. Večina prisotnih je pozdravila pobudo, da bi se vizualni etnologi in antropologi Jugovzhodne Evrope povezali v združenje, ki bi koordiniralo izobraževanje, festivale in skupne projekte. Križnar je opozoril na avgustovsko mednarodno konferenco EASA v Ljubljani, kjer bo ena med štirimi sekcijami vizualne antropologije posvečena novim trendom v regionalni vizualni etnologiji in sta jo z mislijo na prostor JV Evrope predlagala skupaj s Slobodanom Naumovićem, predavateljem na Oddelku za etnologijo na Filozofski fakulteti v Beogradu.

Če je bila okrogla miza strokovni vrhunec festivala, je bil medijski vrhunec podelitev nagrad zadnji dan festivala. Glavno nagrado je prejela Elizabeta Koneska iz Makedonskega muzeja v Skopju za film *Mir za vse*, ki smo ga v Ljubljani videli oktobra na prireditvi Makedonski etnografski film. Od drugih nagrjenih filmov bi poudarila *Morokapelovo svatbo* Steffena Koehna o lovskem obredu in film *Ples za kamero* Čeha Petra Hajna. V spominu so mi ostali tudi nekateri nenagrajeni filmi, na primer *Walking pilgrims* švicarskega antropologa Tommyja Mendla, ki spremlja mladega Japonca na 1.400 kilometrov dolgem budističnem romanju, in *Ngat is dead – studying Mortality* Christiana Suhr Nielsena in Ton Otta, ki prikazuje kontroveržno situacijo, ko je antropolog Ton Otto kot posilnjenec poglavarja na Papui Novi Gvineji zadolžen, da po »očetovi« smrti izpelje poslovlilno ceremonijo ob pogrebu in delitev njegove lastnine med mnoge linije potomcev. Da ne bom delala krivice televizijskim dokumentarcem, bom omenila subtilen in obenem realističen film Maše Hilčišin *Nije da se se more, več se mora* o vsakdanjem življenju na Bjelašnici in zabaven film Rajka Petroviča *Vzhodno od raja*, ki raziskuje vpliv tranzicijskih procesov na življenja izbranih posameznikov. Nekatere od navedenih filmov bomo videli tudi maja na Dnevih etnografskega filma v Ljubljani.

Beograjski festival je proti koncu postajal vse bolj živahen, saj smo se avtorji spoznali in začeli bolj komunicirati. Vsekakor ima svojstveno atmosfero in podobno kot sam Beograd zbujajo nostalgijo po starih dobrih časih. Ekipa Etnografskega muzeja je izredno prijazna in požrtvovalna, razkazali so nam tudi razstavo in depoje. Uradna maskota festivala bi lahko bil slaven muzejski maček Tigar, ljubljeneec zaposlenih in obiskovalcev, če bi le pokazal več interesa za filme.